

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 20 kor. | Negyed évre — — — 5 kor.
 Fél évre — — — 10 „ | Egyes szám ára — — — 40 fill.
 Nyilttér soronként 3 kor.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők.
 Kéziratok nem adatkak vissza.
 Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Ne idegenkedjünk a kórházaktól, szanatóriumoktól

Irta: dr. Hollós István.

Régi időkben fennmaradt előítélet, hogy a betegeinket kórházba, vagy szanatóriumba nem adjuk, gyógyintézetből, nevezetesen pedig elme-gyógyintézetből a legutolsó percig, amíg csak lehet, „megóvjuk“. A kórházakkal szemben ez az előítélet mindjobban eloszlóban van, mert lassankint rá kell jönnie mindenkinek arra, hogy a kórházakban a szakszerű és lelkiismeretes kezelés, azoknak tökéletes felszerelése és tisztasága a legtöbb esetben sokkal inkább biztosítja a beteg gyógyulását, mint a házban való kezelés. Hisz az már köztudomású, hogy a sebészi betegeinket otthon sokkal nehezebben, drágábban és kétségesebb eredménnyel gyógyíthatjuk és operálthatjuk, mint az arra berendezett és tökéletes tisztaságú kórházakban. De tudjuk már azt is, hogy belső, főleg pedig tüdőbetegeknek a gyógyulása éppen egy arra berendezett intézet rendjéhez, az ott folytatott életmódhoz s az intézet egészséges levegőjéhez van kötve. Mindezeknél fogva, a vagyonos épp úgy, mint a szegény beteg, mind gyakrabban keresi föl a kórházat és a szanatóriumot. Ámde az ezektől való idegenkedés még mindig eléggé általános és így igen gyakran sinyli meg ezt a beteg s vele annak hozzátartozója is, sőt nem egyszer okoz ez széles rétegekben is súlyos veszedelmeket. Így számos bajnak forrása az, hogy a közönség a fertőző betegeket nem hajlandó a megfelelő kórházba küldeni, mert rendesen attól tart, hogy a beteg annyi fertőző beteg között nem gyógyulhat meg, vagy még betegbé lesz. Ez a hiedelem egészen téves. A fertőző betegek kórházában a legapróbb részletekig terjedő óvintézkedéseket szigorúan betartják s így ott betegségeket szerezni rendesen sokkal kevésbé lehet, mint künt az életben, ahol tudunkon kívül, beteggel épp úgy, mint egészséggel érintkezésbe jöhetünk anélkül, hogy a szükséges fertőtlenítést megtegnők. Az otthon ápoló fertőző beteg, különösen, ha arra megfelelő elkülöníthető lakásunk, a betegnek szolgáló berendezésünk és külön ápolónk nincsen, a család és a környezet többi tagját, gyermekbetegség-nél többi gyermekeinket, sőt szomszédaink gyermekeit fertőzi meg. Ezek szerint világos, hogy az első fertőző betegnek kórházi elkülönítésével kiszámíthatatlan bajnak és szomorúságnak vesszük elejét.

A legtöbb bajnak, sokszor jóvá nem tehető szerencsétlenségnek forrása azonban az az előítélet, amellyel az emberek az elme-gyógyintézetekkel szemben viselkednek. Ha valakinek hozzátartozója elmebeteg lett, akkor mindenképpen azon van, hogy betegét otthon, családi körben, fürdön vagy falun tartsa s irtózik attól a gondolattól, hogy elme-gyógyintézetbe, „az örültek házába“ vigye. A beteget „óvják“ az intézettől, amíg az mind

rosszabbul lesz, amíg önmagában vagy másban kárt nem tesz, szóval addig, amíg a legvégső szükség erre nem kényszerít. Arra pedig senkiesem gondol, hogy majdnem minden elmebetegnek különleges ápolásra és kezelésre van szüksége s hogy a legtöbb esetben a beteg otthon, az ő rendes környezetében meg nem gyógyulhat s hogy amidőn a beteget védeni akarják az elme-gyógyintézet iszonyúságától, tulajdonképp csak betegbé teszik.

Az elme-gyógyintézetektől való idegenkedésnek több oka van. A számos ok közül itt csak a lényegesebbeket akarom megemlíteni s néhány, a köztudatban élő balvéleményt megvilágítani és helyreigazítani. Az egyik legfőbb oka az idegenkedésnek az, hogy a közönség egyáltalán nincs tisztában azzal, hogy mi és milyen az elme-gyógyintézet, a másik ok pedig, hogy nem tudja, hogy tulajdonképpen milyen az elmebeteg maga.

Az elme-gyógyintézetek felől táplált balvélemény még a középkori viszonyokból veszi eredetét. Akkor az elméjében megrokkantat nem betegnek, hanem vagy bűnösnek, vagy ördögtől megszállottnak, vagy boszorkánynak tekintették s vele ennek megfelelően bántak is el. A „bolondok tornya“ valóságos börtön, amelynek célja egyedül az volt, hogy a szerencsétlen betegeket elzárják. Ápolásról, gyógyításról ott szó sem volt, legföljebb az izgalmakat és kiiöréseket iparkodtak kinzó, embertelen eljárással elnyomni. Az emberek fölvilágosodottságával azonban lassankint fölismerték azt is, hogy a „bolondok“ is tisztán csak betegek, akiket nem megkötözni, hanem ápolni és gyógyítani kell. Az első ily irányu elhatározó lépést a francia forradalom tette, amelyben a szabadság jelszava alatt az elmebeteg kezéről is letörték a bilincseket. Azóta mindinkább megszűnt a tébolyda börtönjellege, eltűntek azok az eszközök és eljárások, amelyek a beteget mozgásában, cselekedeteiben lenyűgözték; a kényszerzubbonyok és hidegzuhanyok, a sötét cellák száműzettek. A tébolydából elme-gyógyintézet lett s bevonult az intézetbe az a szellem, amely az örültben is csak beteget lát, akit kimélni, óvni, ápolni és gyógyítani kell. A barátságatlan cellák helyett egészséges, szellős, nagy hálósobák, szórakozó-termek, műhelyek és kórsobák szolgálnak a betegek befogadására s a rideg korlátok és falak helyett nagy kertek, rétek és mezőségek terülnek el a betegek szemei előtt.

Megszűnt a kényszer és életbe lépett a szabad kezelés. A betegek szokásaikban, mozgásukban, szórakozásaikban, de sőt egészséges foglalkozásaikban sem korlátoztatnak; az értelmi foglalkozásuaknak könyvek, újságok állanak rendelkezésére, dolgoznak és munkájuk után társasjátékokkal, billiárdal, zenével, kártyával szórakoznak. A mesterember műhelybe jár, a földműves a kertekben foglalkozik. Minden beteg állapotának megfelelő minél több szabadságot élvez, sőt ha kívánatos, az intézeten kívül sétára is járhat. Az

orvosok minden törekvése oda irányul, hogy a betegeknek a helyzetét emberies bánásmóddal minél kellemesebbé tegye s hogy a gyógyulását elősegítse. S a tapasztalat azt bizonyítja, hogy minél humánusabb a betegekkel való érintkezés, annál kevesebb a nyugtalan, az izgatott beteg s hogy a szabad kezelésben sokkal kevesebb veszedelem rejlik, mert kevesebb a tébolydai baleset, támadás és szökés, mint volt az erőszakos elnyomás és kényszeres kezelés idején. Számos esetben megtörténik, hogy napokon át megkötözött, izgatott beteget hoznak az intézetbe. Az intézetben az orvosnak a fölvetelnél az első dolga, hogy a beteget kötelékeitől föloldja, jóllehet a rémüldöző, félenk hozzátartozók tiltakoznak és óvatosságra intenek. És mi történik? Az orvos bizalmas, nyugodt és bátor föllépésére a beteg hálálkodva mond köszönetet és a nyugtalan betegből a legbékésebb ember válik. Így az elmebeteg izgalma, gyakran rémes cselekedete is a házi ápolásban legtöbbször annak a helytelen bánásmódnak tudható be, amellyel a hozzá nem értő környezet betegével érintkezik. És a szabad kezelés helyessége mellett bizonyít az, hogy a gyógyulás sokkal gyakoribb ma, mint volt régebben. Ne féljünk tehát az elme-gyógyintézettől, mert az ma nem más, mint modernül berendezett humánus kórház, amely kórház sokkal inkább biztosítja az izgatott beteg megnyugvását, de sőt a gyógyulását is, mint legtöbbször a házi ápolás.

A másik ok, amely miatt betegünket intézetbe nem adjuk, az, hogy a legtöbb esetben nem tartjuk még őket annyira betegeknek, hogy a „teljes örültek“ közé vigyük, ahol az annyi elmebeteg között csak „még jobban megbolondul“. „Olyan szépen beszél, úgy emlékezik még a legrégebb eseményekre is“ stb., stb., szokták rendesen mondani, tehát még nem teljesen elmebeteg. Ebben a fölfogásban nagy a tévedés. Az elmebetegnek nem kell okvetlenül zavartnak is lennie; otyannak, aki össze-vissza beszél; nem kell a feketét fehérnek mondania, dühöngenie, rombolnia és esetleg mindenről megfeledkeznie, hogy azért mégis súlyos beteg legyen, akinek intézeti ápolásra van szüksége. Még az elmebetegség fokára, vagy súlyosságára sem lehet a beteg magatartásából és beszédjének logikájából következtetni. Az orvos a betegség természetét egész más szimptomákból ítéli meg s rendesen az a tapasztalata, hogy az a betegség, amelyet a laikus könnyűnek tart, éppen a legsúlyosabb kimenetelű. Általában pedig az elmebeteg legnagyobb része nyugodt magaviseletű, szépen beszél és mindenre emlékszik. Így az intézetben nem fog a mi betegünk súlyosabb betegekkel találkozni, csak olyanokkal, mint ő maga és így semmiképp sem kell rosszabbodnia az ő állapotának. Annál kevésbé kell tartani attól, hogy ilyen káros hatása volna az intézet, mert a betegek ott az ő nyugodtságuk vagy izgalmauk foka, sőt szociális állásuk, műveltségük

szerint is számos osztályba vannak beosztva, egymástól elkülönítve s így minden beteg a neki megfelelő és semmiesetre sem ártó környezetben él. Hogy mennyire nem árt ez a környezet, arra elég bizonyíték, hogy ebben a környezetben inkább nyugszik meg a beteg, mint otthon, hogy számos esetben gyógyul s végül, hogy a gyógyulásban levő beteg sohasem panaszkodik arról, hogy a környezet rossz hatással van rá. Ne féljünk tehát attól, hogy a mi betegünknek, aki még nem teljesen zavart, a tébolydai betegek árt-hatnának.

Van még egy fontos ok, amely miatt az elmeorvosgyógyintézetből valószínűleg irtóznak az emberek. De ez az ok sem az intézetben nem rejlik, sem a betegség természetében nincsen, hanem ott van a közönség érzületében. Az a középkori előítélet, amely a betegeket büntösöknek tekintette, más formában ugyan, de némileg még él a köztudatban. Az elmebetegeket ugyanis nem tekintik oly betegnek, mint más testi beteget. Van valami kicsinylés, valami kevésre becsléssel vegyes szánakozás, az elmebetegek felől való gondolkodásban. Mintha az, aki elmebeteg lett, inkább tehetne a bajáról, mint az, aki tüdőgyulladást kapott, vagy mint aki a lábát törte. A szellemnek a megrokkánását mindenképpen titkolni akarja a beteg családja és még inkább azt, ha intézetbe vitte a betegét.

Gyakran van alkalma tapasztalni az elmeorvosoknak, hogy az intézetből kikerült gyógyult a társaságban a legkülönösebb megítélésnek, bámulatnak és titkos kicsinylésnek van kitéve s nem egyszer hallunk ilyen egyénektől panaszt, hogy az emberek előtt szégyenkezniök kell. Igen, szégyen az, ha valaki az elmeorvosintézetben volt és gyakran inkább felejt a társadalom akkor, ha valaki fegyházból került ki, mintha valaki tébolydában volt. Ez a közönségben élő érzület a középkori legsötétebb előítéleteknek maradványa. Nagy igazságtalanság, amely ellen minden eszközzel küzdenünk kell. A fölvilágosodottságnak föl kell szabadítani az elmebetegeket teljesen a középkori előítéletek alól; mindenkinek tisztán kell látnia, hogy az elmebeteg is csak önhibáján kívül beteg, aki gyógyulása után a társaságnak csak olyan kifogástalan tagja, mint volt a betegsége előtt; tisztába kell jönni, hogy az elmeorvosintézet nem megszégyenítő hely, hogy az csak oly kórház, mint a többi, testi betegeknek a gyógyító helye. Ezzel a fölvilágosodott és egyedül igazságos gondolkodással azután mindenki érezni fogja, hogy a betegének gyógyulását, az egész környezetének a javát az elmeorvosintézet fogja biztosítani. Régi elcsépelet mondás, hogy az elmeorvosintézetek homlokzatán is föl lehet írni Dante szavait: „Lasciate ogni speranza“. A modern elmeorvoslás eldobta magától ezt a reménytelenséget s a mai gyógyintézetek homlokzatán jogosan csak ez a két szó állhat: Tudomány, emberszeretet!

A román trónörökös Szászvároson.

Magasrangú vendége volt f. hó 11-én városunknak. Károly herceg, a román trónörökös tisztelte meg városunkat látogatásával, hogy az ittlévő katonaság felett szemlét tartson. Már előző nap lett közhírré téve a látogatás s így a város megfelelő ünnepi díszítéssel fogadta a magas vendég fogadására. A trónörökös a megye nevében dr. Vasinka Tamás prefektus fogadta s üdvözölte. A járás részéről dr. Sotir Konstantin főszolgabíró

volt jelen. Városunkba d. e. 10 órakor érkezett meg a trónörökös. A fellobogózott utcákat sűrűn ellepte a nép, melynek sorai között óriási éljenzések mellett robogott be automobiljában a fenség. A piacon felállított diszkapunál a város nevében dr. Boca Romulus polgármester só és kenyér átnyújtásával fogadta és üdvözölte a trónörökösöt.

A trónörökös megköszönve a fogadtatást, kezétfogva a polgármesterrel, a román dalárda hangjai mellett sűrű éljenzések között kíséretével a katonai szemle megtartására vonult el. Ennek megtörténte után a piacon felállított díszes emelvényen a fenség a katonaság diszelvevonulását fogadta, azután az egyes falvak küldöttségeinek elvonulását nézte végig kíséretével, melynek sorai között a fenség szorosán vett kíséretén kívül a román kormányzó-tanács elnöke, dr. Maniu Gyula, dr. Vlád Aurél pénzügyminiszter, báró Boeru és Leca generálisok is jelen voltak.

A „Centrál“-szálló dísztermében megtartott 120 terítékű díszebéd után, melyen a trónörökös és kíséretén kívül a katonai és polgári előkelőségek, valamint a hivatalok, hatóságok fejei is résztvettek, a fenség eltávozott városunkból.

Az osztrák nemzetgyűlés detronizálta Károly császárt.

Hogy szökött ki a volt uralkodó Svájcba?

Bukarest, ápr. 4.

Az Epoca írja: Bécsből táviratozzák: A bécsi nemzetgyűlés a Habsburg-dinasztiát trónvesztettnek nyilvánította; a nemességet, címeket, rangokat és kitüntetésekét eltörölték.

Az Epoca írja:

Hivatalosan jelentik, hogy Károly volt király és császár Echtersauból Svájcba szökött. A Bécsben tartózkodó angol bizottság főnöke, egy vezérkari ezredes felkérte a kormányt, hogy az angol misszió céljaira egy udvari vonatot bocsásson rendelkezésre, — ugyanakkor egy másik vonatot is kért az ezredes, szintén szolgálati célból. A kormány abban a hitben, hogy a budapesti katonai misszió utazik, rendelkezésre bocsátotta a vonatot. Az egyik vonatban elhelyezték a podgyászokat, a másik vonatban pedig a királyi család ült be Hunyadi gróf kíséretében. Ezután a vonat elrohogott Svájc felé. Az angol ezredes értesítette a kancellári hivatalt, hogy a vonatban nem angol misszió, hanem a volt királyi család utazik.

Smuths tábornok Magyarországra jön.

A békekonzferencia kiküldötte, hogy megvizsgálja a magyar állapotokat.

Bukarest, április 7.

A „La Victoire“ közli a következő párisi táviratot:

A négy államfő a múlt héten tartott ülésében ismét az előző ülésekben már tárgyalt kérdésekkel foglalkozott. Végleg megállapodtak arra nézve, hogy a Rajna balpartját francia csapatok fogják megszállni mindaddig, amíg Németország gazdasági és pénzügyi kötelességeinek nem tesz eleget. A belga király párisi látogatása ugyilátszik összefüggésben van ezzel az ügygel. Az Egyesült-Államok a békeszerződés aláírása után csapataikat semmiképp sem hagyhatják Európában. Nagybritánia sem rendelkezik elegendő haderővel ahhoz, hogy a Rajna-mentén helyőrséget tartson fenn. Ily körülmények között nem marad más hátra,

mint a francia-belga megoldás. Véglegesen elhatározták, hogy Franciaország a Saar melletti szénmedencék kitermelésének jogát kapja kártalanítással.

A Négyek Tanácsa végül a magyar ügyekkel foglalkozott és elhatározta, hogy Smuths tábornokot bizza meg a szükséges vizsgálatoknak a helyszínén leendő azonnali foganatosításával. Ezek szerint Smuths tábornok Magyarországra jön.

El kell fogadni a 200 és 25 koronás bankjegyeket.

A román pénzügyi osztály rendelete.

Nagyszeben, április 7.

A „Renasterea“ jelenti: A nagyszebeni román kormányzótanács pénzügyi osztályának egy új rendelete jelent meg, amely elrendeli, hogy az Osztrák-Magyar banknak azokat a bankjegyeit is, amelyek csak az egyik oldalon vannak nyomva — tehát a 25 és 200 koronás bankjegyek, — továbbá a második kibocsátású 20 koronás bankjegyeket az összes hatóságok és hivatalok feltétlenül fogadják el. Így tehát mindenki köteles ezeket a bankjegyeket bármilyen célra és bárhol fizetés gyanánt elfogadni.

Lethe vizénél.

... Fekete vizek szomoru partján ülök...
Köröttem bugnak a ködtestü árnyak...
— „Hej!... Hahó!... Jössz-e már mogorva hajós
Ingó hajóddal már régen várlak!... —
— Csobbanó hullamba perdül a könnyem,
Ott, a tulparton megnyugvás vár, —
Lethe vizéből hadd igyam én is,
Elgyötört lelkem feledjen már!...“ —

... Fekete vizek szomoru partján
Bugva hullámszik el a jajszó,
Tarajos hullám táncoló habján
Halkan siklik a szellemhajó...

— „Vedd hát, Cháron ime, itt obulusod,
Szálljak hajódra, vigyen az ár!...“ —
— Komoran felel a vénhedt révész,
Lelkemre-dermedt döbbenet száll —
„— Holtak mezején rád nem vár béke,
Lethe hulláma enyhet nem ad,
Lelked boruja öröknagy, átkos,
Hajóm elmerül terhe alatt!...“ —

... Fekete vizek szomoru partján
Bugva hullámszik el a jajszó...
Tarajos hullám táncoló habján
Értem soh'sem jön el a hajó!...

Iván Jenő.

NAPI HIREK.

— Kinevezés. A nagyszebeni román kormányzótanács dr. Pop Jusztin dévai ügyvédet az igazságügyi resortban miniszteri-tanácsossá nevezte ki. A köztisztelőben álló s megszerzte ismert nagyképzeltségű ügyvéd 18 éven volt tagja a dévai ügyvédi karnak és társadalomnak.

— Eljegyzés. Schneider János a napokban tartotta eljegyzését Bágyoni Mihály Irén áll. tanítónővel Nagyenyeden.

— Erdély aranytermése három hónap alatt. A „Gazeta Transilvaniei“ hire szerint az erdélyi aranybányákban három hónap alatt 250 kg. tiszta aranyat bányásztak ki. A „Tizenkét apostol“ német bányafarsaság által kitermelt aranyat a román kormány vette át kilogrammonként 17.000 korona árban, amely a londoni aranyárfolyamnak felel meg.

— **Halálozás.** Dr. Kristóf György Künkollegiumi tanárt súlyos csapás érte: leánykája, a 14 éves Irmuska, a ref. gimnázium III. osztályának jeles növendéke f. hó 7-én meghalt. Temetése f. hó 8-án ment végbe nagy részvét mellett. A család a következő gyászjelentéssel tudatta a szomorú hírt: Dr. Kristóf György és felesége Znojemszky Gizella a maguk és gyermekeik: Ilonka, György, Sári, Ödön, Gizella, továbbá a nagyszülők özv. Bartha Lajosné, Kristóf János és felesége Kiss Zsuzsanna, valamint az egész rokonság nevében szomorú szívvel jelenti, hogy a drága ígéretekkel istentől gazdagon megáldott jó gyermek, testvér, unoka és rokon Kristóf Irmuska f. hó 7-én d. e. 10 órakor életének 14-ik évében elhunyt. Drága halottunkat f. hó 8-án d. u. 5 órakor fogjuk a helybeli prot. sirkertbe, édes anyja mellé, örök nyugalomra elhelyezni. Pihenj csendes. Emléked áldott marad! Szászváros, 1919. április 7-én.

— **Jegyzői tanfolyam.** Amint értesültünk, Déván valószínűleg május 1-i kezdettel, román jegyzői-tanfolyamot rendeznek, melynek előkészületei dr. T a t á r Jenő irányítása mellett már folynak. A tanfolyam helyiségei a tanítóképző-intézetben lesznek berendezve.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Örs Zoltánné magyarszögyéni Szögyény Leona és magyarszögyéni Szögyény Gizella úgy a magok, mint Örs Zoltán és Örs Gabriella és a többi rokonok nevében is mély fájdalomtól kesergő szívvel tudatják felejthetetlen jó nagynénjük Baróthi K e s e r ũ Ida élete 78-ik évében folyó hó 8-án d. e. 11 órakor, a halotti szentségek ájtatos felvétele után végegyengülésben történt gyászos elhunytát. A boldogult hült teteme április hó 9-én, szerdán d. u. 5 órakor a gyázháznál (Főtér 28. sz.) leendő beszentelés után fog a helybeli róm. kath. sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-miséldozat csütörtökön, április 10-én délelőtt 8 órakor fog az Egek Urának bemutatni. Az örök világosság fényeskedjék neki! Legyen áldott az emléke, pihenése csendes! Szászváros, 1919. április 8-án.

— **Weér György halála.** Kolozsvárról jelentik, hogy Weér György, a kolozsvári itélőtábla közszeretben álló, nagytudású elnöke 75 éves korában hosszas szenvedés után elhalt. Temetése március 31-én délután volt óriási részvét mellett.

— **Az olaszországi osztrák bankjegyek.** A „La Victoire“ jelenti: Az olasz kormány kimondotta, hogy csupán azoknak az osztrák kibocsátású olasz bankjegyeknek érvényességét ismeri el, amelyeket az osztrák-magyar hadsereg által megszállott olasz területen bocsátottak ki és már 1918. november 4-ike előtt olasz területen voltak.

Egyesült Mozgók

Szászvárosban, a „Transsylvania“ szálló nagytermében

1919. évi április hó 13-án este 8 órakor:

Mértékmester leányai.

„Biedermayer“ dráma 4 felvonásban

és a kísérő műsor.

Helyárak: Páholy (5 személy részére) 10 K, I-ső hely 2 K, II-ik hely 1 K.

Az előadás kezdete este pont 8 órakor.

Szíves pártfogást kér teljes tisztelettel

A vállalat.

— **Légi közlekedés Róma és Páris között.** A „Renasterea“ közli a következő párisi táviratot: Páris és Róma között új légi közlekedést szerveztek, amelynek megnyitásánál Viktor Emánuel olasz király is részt vett. Az első léghajó tegnap délután két órakor érkezett meg Párisba. A távolságot négy és fél óra alatt repülte át.

— **Nemzetközi igazgatás alá helyezik a postát.** A La Victoire közli a következő táviratot: A közlekedésügyi bizottság megvizsgálta a békeszerződésnek azt a klauzuláját, mely szerint a világ összes postáit nemzetközi igazgatás alá helyezik.

— **Szabaddá tették az olasz és a volt Monarchia kikötőit az aknáktól.** Rómából jelentik: Az olasz tengerészeti miniszterium a romai lapokban közzétette, hogy mindazokat az aknákat, amelyekkel a kikötők bejárait annak idején lezárták, eltávolították. Az olasz tengerész-katonák még a dalmát partot is, — pl. Kattarodi Botehe vidékét is — megtisztították az aknáktól. Az olasz és a volt Osztrák-Magyar monarchia összes kikötőit így telyesen felszabadították a forgalom számára.

— **Megszűnt a blokád Ausztria és Németország ellen.** A „Viitorul“ jelenti: A „Frankfurter Zeitung“ Bécsből nyert értesülései szerint Angliának és az Egyesült-Államoknak képviselői sürgős jegyzékben közölték az osztrák és német külügyminiszterekkel, hogy Ausztria és Németország ellen megszüntette a blokádokat.

— **Német vagy francia-nyelvből gyermekeknek, felnőtteknek — háznál is — órát ad Jaksch Erna, Varga-u. 15. Tandij heti 2 órával havi 40 K. Minden további óra 4 korona.** 238 2-3

— **Kolozsvárt is drágább lett a marhahus.** Az „Ellenzék“, írja: Kolozsvár huspiacán, amely már hetek óta agonizál, a mai naptól fogva ismét új árak szerepelnek. A román kormányzótanács megbizottja ugyanis, a mérsárosok folytonos intervenálására, amely annak érdekében történt, hogy maximális áron nem tudnak beszerezni marhát és kilogrammonként 14 koronás árban nem árulhatnak, a marhahusnak új árát állapította meg. Az új maximális ár szerint a marha szegye és vékony oldalának kilogrammja 14 korona, a főzni való husnak 16—18 korona, a pecsenyehusnak pedig 20 korona az ára kilogrammonként. Az új árszabály a mai napon lépett életbe.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jó barátoknak, ismerősöknek és jó embereknek, kik feledhetetlen jó kis leánykám halála alkalmából együttérző részvételüknek oly meghatározó módon kifejezést adni szívesek voltak, ez uton is legmélyebb hálával mond köszönetet

Szászváros, 1919. április 9.

dr. Kristóf György és családja.

Az erdélyi román katonai parancsnokság rendelete.

Az erdélyi katonai parancsnokság március 20-án a következő rendeletet adta ki:

Kihágás miatt büntetendő:

1. Aki, habár nem is rosszakarattal, nyilvános helyiségben, pályaudvaron, vasuton, utcán stb. a katonai hadműveletekről, a hadsereg elhelyezése és helyzetéről, a katonai hatóságok intézkedéseiről, a román vagy szövetséges hadseregbe vonatkozó kérdésekről, valamint a

hadsereghez tartozó vagy annak rendelkezésére bocsátott személyekről híreket terjeszt, közöl vagy azokhoz megjegyzéseket fűz, legyenek azok a hírek akár valók, akár valótlanok, akár csak személyes felfogásnak a kifejezése.

A büntetés 15 naptól 1 évig terjedhető fogház vagy 50 lei-től 2000 lei-ig terjedhető pénzbüntetés leendő; ha pedig a cselekményt rosszakarattal követték el, akkor mint kémekek a katonai büntető bíróság előtti eljárásnak, esetleg halálbüntetésnek lesz helye.

2. Aki pályaudvarokon, vonaton stb. hatósági engedély nélkül tartózkodniak, 15 naptól 3 hónapig terjedhető fogházzal vagy 25 lei-től 1000 lei-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

3. Aki az 1. és 2. pontban említett terhelteket szállásba veszi vagy elrejt, vagy aki a volt osztrák-magyar hadsereghez tartozó és jelenleg a román hadsereggel semmi viszonyban sem álló bármely rangfokozattal bíró egyénnek szállást adva, arról a helyparancsnokságnak azonnal jelentést nem tesz: 15 naptól 1 évig terjedhető fogházzal és 50 lei-től 2000 lei-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

4. Aki a románokat vagy azoknak szövetségeseit becsületsértő szavakkal illeti, a katonai büntető bíróság előtt 3—5 évig terjedhető fogházzal és 10.000 lei-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

5. Aki a hadsereg érdekeivel ellenkező eszméket hirdet, akinél erre vonatkozó iratok, térképek stb. találtak, az mint kém a katonai büntető bíróság által büntetendő.

6. Aki a román hadsereg katonáit, a román hadsereget vagy a hazát becsületsértő szavakkal illeti, 1 évig terjedhető fogházzal és 2000 lei-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

7. Aki zászlókat vagy egyéb hatósági jelvényeket eltávolít vagy megsemmisít, 1 hónaptól 2 évig terjedhető fogházzal és 300 lei-től 5000 lei-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

8. Aki szolgálatban levő vagy valamely parancs keresztülvitele félben román katonát szóval vagy tettel sért, 15 naptól 2 hónapig terjedhető fogházzal büntetendő; halált nem okozó testi sértés esetén pedig a büntetés 3—5 esztendeig terjedhető fogház leendő.

9. Aki valamely letartóztatás vagy valamely katonai parancs végrehajtása megakadályozása céljából közbenjár, vagy másokat ily közbenjárásra uszít, 2 évig terjedhető fogházzal büntetendő.

10. Aki a hadsereg ellen fegyveresen kiáll, ha életben maradt mint lázadó a katonai büntető törvény 170, 50. és 51. cikkei szerint a cselekmény súlyához képest esetleg halállal is büntetendő.

A jelen rendeletben felsorolt büntetendő cselekmények üldözése tekintetében a katonai büntető törvény II. függelékének 44. cikke alapján elrendeljük, hogy különös bizottságok által:

A szolgabírói hivatal és az ezen esetekre hivatott csendőrtisztek, a királyi biztos és ennek helyettese, a helyparancsnokok s azok segédjei, a katonai pályaudvarparancsnok, hadtestparancsnokok, közvetlenül vagy küldöttségek által valamint az összes polgári rendőri tiszték feljogosítottak arra, hogy tettenérés esetén az erdélyi katonai parancsnokság egész területén a tetteseket letartóztathassák.

Ezen rendelet a kifüggesztéssel egyidejűleg lép életbe.

Az információs iroda közlései.

A román katonai parancsnokság sajtóirodája az olvasóközönség tájékoztatása céljából lapunkat az alábbi kommunikék közlésére hívta fel:

HIRDETMÉNY.

1919. március hó 14-én este székelykocsárdi állomáson Csanády Zoltán, Répánszky Pál, Szabó Ignác, Lengyel Béla, Mátyás István és Kis Pál Márton vasuti alkalmazottak benzinnel kísérelték meggyújtani egy municions vagon, oly szándékkal, hogy az egész vonatot a levegőbe röptessék, meg lett állapítva, hogy a terv előre meg volt fontolva.

Kísérletük azonban nem sikerült, mivel akaratukon kívül tetten érték őket. Az I-ső vadász hadosztály hadbírósa által 1919. március hó 20-án következőképpen lettek elítélve: Csanády Zoltán és Répánszky Pál életfogytiglani kényszer munkára, Szabó Ignác, Lengyel Béla és Mátyás István 20 évi kényszer munkára, míg Kis Márton fel lett mentve.

Az erdélyi hadsereg főparancsnoksága.

27. sz. Rendelet.

A vizsgálatok alapján megállapították, hogy egyes magasabb állású vasuti hivatalnokok nem végezték lelkiismeretesen szolgálatukat; egyesek pedig a szétosztandó nyilatkozatokat nem osztották szét allantosaik között, egyesek pedig figyelmeztették őket az aláírás megtagadására és ezáltal a közrend ellen dolgoztak.

Ezért elrendeltem az alább felsorolt vasuti hivatalnokok azonnali eltoloncolását, akik március hó 28-án Máramarosszigeten keresztül el lettek toloncolva, a hadsereg főparancsnokság 2911. számú rendelete alapján csak egy kézi podgyász átvitele engedélyeztetett.

Az eltoloncolt hivatalnokok:

Kolozsvárról:

1. Markos, állami vasut-igazgató Kolozsvár.
2. Denifleck, forgalmi osztályfőnök Kolozsvár.
3. Dózsa, személyzet osztályfőnök Kolozsvár.
4. Hoomonnai, fentartási osztályfőnök Kolozsvár.
5. Asztalos, állomástfőnök Kolozsvár.
6. Gengls, a vasuti-igazgatóságnál Kolozsvár.
7. Leicht, állami vasut-igazgató helyettes Kolozsvár.
8. Berkes, vasuti-ellenőr Kolozsvár.

Bánffyhungyadról:

1. Kovács Árpád, állomástfőnök Bánffyhungyad.
2. Tóth Sándor, állomáshivatalnok Bánffyhungyad.

3. Nemes, állomás-raktárnok Bánffyhungyad.
A magasabb állású hivatalnokok viselete és hanyagságát figyelembe véve, akik az allantosaikat tévutra vezették azáltal, hogy ne ismerjék el a nyilatkozatot, ami nem is más, mint megtudni azt, hogy a hivatalnokok közül, kik szándékoznak továbbra szolgálatukat folytatni.

Elrendelem:

1. A nyilatkozatok aláírását meghosszabbítom 1919. május hó 1-ig. A nagyszebeni vasuti-igazgatóság felhatalmaztatott az összes alkalmazottak nyilatkozatainak elhalasztására.

2. Azon hivatalnokok, akikről be lesz bizonyítva, hogy a szolgálat ellen dolgoznak, legyen akár viseletük által, akár magatartásuk által, akár ellenséges vagy passzív magatartásuk, valamint alkalmuk esetén is, mint szolgálat teljesítésére nem alkalmasnak tekintetnek és 48 órán belül el lesznek toloncolva.

3. A román csapatok által megszállt erdélyi terület mint hadviselő terület lévén kihirdetve, a vasutak, posta- és távirda az egész megszállt területről a hadsereg főparancsnokságának közvetlen kezelése és parancsnoksága alá tartozik.

4. A rekviráló törvény 6-ik törvénycikk 166—171. pontjai értelmében valamennyi vasuti, posta- és távirda alkalmazottak, akik

ezen rendelet kiadásakor a hivatalban vannak, a további szolgálattételre is kötelezve vannak.

Azon hivatalnokok, akik hivatásuktól eltérnek, vagy akik feljebbvalójuk rendeleteit nem teljesítik, a haditörvényszék elé lesznek állítva.

A 15., 17., 18. és 24. számú rendeletek továbbra is érvényben maradnak és a legszigorubbann lesznek végrehajtva.

5. Azon alkalmazottak, akik tetten éretnek, hogy a vasut, posta vagy távirdai gépeket megrongálják, vagy egyes alkatrészeket eltávolítják, a helyszínén lesznek elítélve.

6. A rendelet ellen vétők titkosrendőrök vagy rendőrtisztek által lesznek megállapítva és a magasabb állású vasuti és távirdai hivatalnokok által, akik erre fel lesznek hatalmazva.

Ezen rendelet a kihirdetés napjától érvénybe lép.

Az erdélyi hadsereg főparancsnoka:

Moşoiu s. k., tábornok.

Vezérkari főnök: Panaitescu s. k., tábornok.

A parancsnokság hadbírója: Paplica s. k., alezredes.

Nagyszeben, 1919. évi március hó.

Cenzuratá de Mihail Bulea şef. cenzor.

Eladó ház. Szászvároson egy 4 szobás lakóház mellékhelyiségekkel, kitűnő ivóvíz, fürdőszoba, szép kerttel eladó. Bővebbet e lap szerkesztőségében. 229 3—3

Egy jó házból való fiut tanoncul üzletembe felveszek. Kolowrát Oszkár mézeskalácsos Szászváros, Széll-utca. 228 3—5

A „Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaság” **könyv- és papirkereskedésébe egy ügyes fiú**, ki legalább 2 gimn. osztályt végzett és magyarul, németül és románul beszél, **tanulónak** azonnal felvétetik.

VESZÉK

legmagasabb áron kidolgozatlan vadállati (róka, farkas, vad- és házinyul, vadmacska, nyest, medve, görény stb.) bőrröket. Több darab eladásánál levélbeli meghívásra személyesen elmegyek.

231

3—5

Székely János szücsmester
Szászváros, Főter 2. sz. vagy Sétatér-u. 8. sz.

Keresek 14—16 éves fiút tanoncul.

Cim: Schmidt Arthur timár-mester Szászváros, Kovács-u. 11. sz. 196 8—

Eladó Szászvároson egy 2 szoba, konyhából álló ház, nagy jégveremmel. — Bővebbet e lap szerkesztőségében. 236 2—2

Mindennemű cserépfedelezési munkálatot olcsó árban elvállal:

227 ? ? 3—3

HONCZ ÁVRÁM nagyszebeni cserepező Szászváros, Régiposta-u. 5. (Antoni-féle ház.)

Májer Testvérek

fűszer, csemege- és vegyeskereskedése Szászváros, Országút (Benkő-féle házban.)

234

3—

Szállítási megbízások ugyanitt elfogadtatnak.

Szászvárosi Könyvnyomda

Részvény-Társaság

elvállalja bármennemű nyomtatványok, részvények, művek, folyóiratok, stb. legmodernebb stilszerű előállítását, ennek

könyv és papirkereskedése

bővelkedik a legnagyobb választékban irodai, iskolai kellékekben, folyóiratok, valamint az irodalom legjobb műveiben stb. a legutányosabb árak mellett

PÁRTOLJUK A HELYI IPART!

Ájben Géza

úri kalapkészítő Szászváros, Sörház-utca 9. sz.

Elvállal e szakmába vágó mindennemű munkákat: festést, vasalást, javítást és átalakítást jutányos árban.

MOLNÁR JÁNOS

férfi szabó üzlete. Városháza-tér.

Hegedüs Lajos

épület- és finom bútór-asztalos Galamb-utca 5. sz.

Kovács József

uri és női cipész Sörház-utca 4. sz.

Ájben Antal

++++ lábbeli-készítő +++++ Országút, (Simonfi-féle ház)

Élthes Dénes

férfi szabó Romoshelyi-u. 34. szám.

PÁRIS ALBERT

épület- és bútór-asztalos Kistimár-utca 4. sz.

Fülöp Sándor

férfi szabó Nagytimár-utca 1. szám alatt.

Elvállal e szakba vágó mindennemű munkák készítését, valamint javításokat és fordításokat jutányos árban

HIRSCH IGNÁC

uri és női cipész Hegy-u. 3. sz.

Gauger Frigyes

kovács- és kerékgyártómester Kovács-utca 3. szám.